

MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL VIRGINIJAUŠ SUNGAILOS

2022 m. gegužės 30 d. Nr. TV20-2
Mažeikiai

Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisija (toliau – Etikos komisija), kurią sudaro pirmininkė Ona Kelpšienė, nariai Stasė Gineitienė, Odeta Jasmontienė, Irena Macijauskienė, Vytautas Visminas, gavusi Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Laisvės ir teisingumo partijos, Lietuvos socialdemokratų partijos bei Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijų seniūnų 2022 m. vasario 7 d. pranešimą „Apie neetišką Tarybos nario Virginijaus Sungailos elgesį“ (registruotas 2022 m. vasario 8 d., reg. Nr. R7-611) (toliau – ir Partijų pranešimas) bei 2022 m. vasario 18 d. vykusio posėdžio metu nusprendusi šio Partijų pranešimo pagrindu pradėti tyrimą,

n u s t a t ė:

Tyrimo pagrindas ir dalykas

Partijų pranešime nurodoma, kad 2022 m. sausio 28 d. nuotoliniu būdu vykusio Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio pradžioje Mažeikių rajono savivaldybės meras Vidmantas Macevičius tradiciškai pasveikino sausio mėnesį gimusius Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narius, o su gimtadieniu pasveikintas Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila viešai pasisakė žodžiais „Man labai gėda dėl jūsų, jūs čia mane sveikinate, bet jūs pirma prisiminkite, kokius žingsnius dedate, kad mane sumenkinti, pažeminti, todėl jūsų sveikinimas, mere, ir jūsų čia daugumos, jeigu aš jį priimčiau, prilygtų, kad aš tą pačią sekundę nužudau savo motiną, todėl aš nenoriu jūsų jokių sveikinimų, jokių linkėjimų, jūs juos visus sau pasilikite“. Kadangi Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario priesaika Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narius įpareigoja sąžiningai eiti savo pareigas ir laikytis aukščiausių elgesio standartų, o politiko elgesys, jo gyvenimo būdas bei politinė veikla veikia piliečių mąstymą, emocijas, jų elgesį, formuoja požiūrį į valdžios institucijas, mano kad Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos neadekvatus sveikinimo gimtadienio proga priėmimo sulyginimas su motinos nužudymu yra nepriimtinas visuomenėje, neatitinka moralės, dorovės normų. Partijų pranešime Etikos komisijos prašoma ištirti ar Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila tokiu pasisakymu nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 5 punkte numatyto padarumo bei 6 punkte numatyto pavyzdingumo principų.

2022 m. balandžio 28 d. Etikos komisijos posėdyje Etikos komisija nusprendė pratęsti Partijų pranešimo tyrimo terminą vienam mėnesiui, šį terminą skaičiuojant nuo 2022 m. gegužės 18 d.

Nustatytos faktinės aplinkybės

2022 m. sausio 28 d. vykusio Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio įrašė (<http://195.182.85.135/VideoV3/Conference/FilterResult>) matyti ir girdėti kaip Mažeikių rajono savivaldybės meras Vidmantas Macevičius 1.17 įrašo minutę pasisako „Na, ką gi, atrodo, kad didžioji dalis jau yra prisijungę... Dar pasitikrinsim... Dar kartą labai rytą visiems - visiems prisijungusiems,

visiems klausantiems. Pradedam eilinį tarybos posėdį ir prieš prasidedant tarybos posėdžiui pirmiausia tai norėčiau pasveikinti visus gimtadieninkus, nes sausio mėnuo yra gausus gimtadienininkais. Sveikinam Antaną Tenį, jis Naujus Metus sutiko gimtadienio šventėje sausio pirmą, Andriejus Virkutis sausio antrą gimtadienį atšventė, na tokį pusiau jubiliejinį, ir tikras jubiliejus yra Virginijaus Sungailos sausio dvidešimt pirmą, sveikinu, Virginijau, Milda Zubavičienė sausio dvidešimt penkta diena ir vakar Irenos Macijauskienės buvo gimtadienis. Sveikinam visus gimtadieninkus ir gražių metų, geros sveikatos visiems“. Po šio pasveikinimo Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila pareiškė „Kadangi aš buvau paminėtas, tai aš norėčiau pasisakyti“. Tada Mažeikių rajono savivaldybės meras Vidmantas Macevičius paklausė „O čia dabar dėl ko?“, į ką Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila atsakė „Dėl sveikinimo jūsų“. Po to Mažeikių rajono savivaldybės meras Vidmantas Macevičius pasakė „Na prašom... Įžeidėm?“ ir tada Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila pasisakė žodžiais „Man labai gėda dėl jūsų, jūs čia mane sveikinate, bet jūs pirma prisiminkite, kokius žingsnius dedate, kad mane sumenkinti, pažeminti, todėl jūsų sveikinimas, mere, ir jūsų čia daugumos, jeigu aš jį priimčiau, prilygtų, kad aš lygiai tą pačią sekundę nužudau savo motiną, todėl aš nenoriu jūsų jokių sveikinimų, jokių linkėjimų, jūs juos visus sau pasilikite. Ačiū“.

2022 m. vasario 21 d. Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nariui Virginijui Sungailai buvo išsiųstas pranešimas Nr. R8-2.37.-575 „Dėl pradėto tyrimo bei paaiškinimo pateikimo“, kuriame politikas informuojamas apie pradėtą tyrimą bei kad tyrimas yra atliekamas dėl to, kad 2022 m. sausio 28 d. vykusio Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio metu, Mažeikių rajono savivaldybės merui Vidmantui Macevičiui tradiciškai sveikinant Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narius, gimusius sausio mėnesį, jis (Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila) po pasveikinimo pasisakė žodžiais „Man labai gėda dėl jūsų, jūs čia mane sveikinate, bet jūs pirma prisiminkite, kokius žingsnius dedate, kad mane sumenkinti, pažeminti, todėl jūsų sveikinimas, mere, ir jūsų čia daugumos, jeigu aš jį priimčiau, prilygtų, kad aš tą pačią sekundę nužudau savo motiną, todėl aš nenoriu jūsų jokių sveikinimų, jokių linkėjimų, jūs juos visus sau pasilikite“ ir tokiu būdu galimai pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 5 punkte numatytą valstybės politiko elgesio padorumo bei 6 punkte numatytą valstybės politiko elgesio pavyzdinum principus.

2022 m. vasario 22 d. Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila Etikos komisijai atsiuntė elektroninį laišką, kuriame rašoma „Labas, labai linksmai perskaičiau taip vadinamų partijų nuotaikingą humoreską su daug prieštaravimų ir netikslumų, bet manęs tai nenustebino... Etikos komisijoje aš į šį linksmą parašymą atsakysiu žodžiu. Gal man taip juokingai ir nepavyks, bet pasistengsiu nenuvilti nei komisijos, nei pareiškėjų. Virginijus Sungaila“.

2022 m. balandžio 6 d. vykusio Etikos komisijos posėdžio metu Etikos komisija nusprendė kreiptis į kalbininkus dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos pasisakymo „Man labai gėda dėl jūsų, jūs čia mane sveikinate, bet jūs pirma prisiminkite, kokius žingsnius dedate, kad mane sumenkinti, pažeminti, todėl jūsų sveikinimas, mere, ir jūsų čia daugumos, jeigu aš jį priimčiau, prilygtų, kad aš tą pačią sekundę nužudau savo motiną, todėl aš nenoriu jūsų jokių sveikinimų, jokių linkėjimų, jūs juos visus sau pasilikite“ turinio išnagrinėjimo, nustatant ar jis yra įžeidus.

2022 m. balandžio 28 d. rašte Nr. R8-2.37.-1611 „Dėl konsultacijos pateikimo“ Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Bendrojo skyriaus vyriausioji specialistė Eglė Ereminė, kurios pareigybės aprašyme nurodyta, kad jos veiklos srities specializacija yra konsultuoti asmenis valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo klausimais, vykdyti valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo informacinę ir šviečiamąją veiklą, o viena iš funkcijų - konsultuoti priskirtos srities klausimais, paaiškino, kad Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos pasisakyme yra kalbos klaidų – jungtukas kad su bendratimi nevartojamas (kad mane sumenkinti, pažeminti – taisoma kad mane sumenkintumėte, pažemintumėte), kad savo pasisakyme Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila vartoja individualų meninį kalbėjimo stilių, kuris yra pats vaizdingiausias ir emocijausias, tokiuose tekstuose gausu metaforų, epitetų, palyginimų ir kitų meninių tropų, kad stiliaus norma – tai formos tikimas turiniui, kalbos priemonių

tikimas temai, klausytojams ir aplinkybėms, kad stilius – tai tikslinga kalbos priemonių atranka, priklausoma nuo autoriaus (jo individualaus stiliaus), nuo kalbos vartojimo srities bei situacijos, kad yra įvardijami trys stiliaus veiksniai: bendrieji kalbos vartojimo įpročiai, subjektyvieji ir objektyvieji, kad šiam atvejui būdingas subjektyvusis stiliaus veiksnys, o tokiaame tekste atsispindi autoriaus savybės (tokios kaip temperamentas, atminties tipas, vaizduotė, pasaulėjauta, estetinės pažiūros ir kt.). Pateikė išvadą, kad kalbant viešai Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio metu toks Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos kalbėjimo stilius nėra tinkamas.

2022 m. gegužės 30 d. vykusio Etikos komisijos posėdžio metu Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila paaiškino, kad jam įteiktame pranešime „Dėl pradėto tyrimo bei paaiškinimo pateikimo“ nurodytais žodžiais 2022 m. sausio 28 d. vykusio Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio metu pasisakė, kadangi partijos „Laisvė ir teisingumas“ nariai bei Mažeikių rajono savivaldybės meras Vidmantas Macevičius jo atžvilgiu elgiasi negarbingai, nes užgožia jo iniciatyvas, neteikia praktiškai jokios informacijos, atsirašinėdami šabloniškais atsakymais (kaip pavyzdį paminėjo Mažeikių rajono savivaldybės mero 2020 m. birželio 23 d. raštą Nr. T17-25 „Dėl prašymo“, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos 2020 m. rugpjūčio 10 d. raštą Nr. T17-26 „Dėl prašymo“, Mažeikių rajono savivaldybės mero 2021 m. balandžio 7 d. raštą Nr. T17-14 „Dėl prašymo“, Mažeikių rajono savivaldybės mero 2021 m. birželio 3 d. raštą Nr. T17-22 „Dėl prašymo“), o mero patarėjas Ramūnas Bertulis Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nariam netgi siuntinėja elektroninius laiškus, kuriuose jo elgesį vadina neadekvačiu bei pažabotinu, ragina jį svarstyti frakcijose. Tvirtino tokios jo atžvilgiu sukurtos neigiamos atmosferos kontekste, 2022 m. sausio 28 d. Mažeikių rajono savivaldybės merui Vidmantui Macevičiui jį pasveikintas gimtadienio proga, „gavosi atmetimo veiksmas“, ko pasėkoje vaizdžiai pasisakė nepriimamą mero sveikinimo. Paaiškino, kad jau seniai visų yra prašęs jo nesveikinti jokia proga, nedovanoti jokių dovanų, o merui neįsiklausius į jo prašymus, šiam paaiškino ką jam reiškia toks sveikinimas. Taip pat pažymėjo, kad jo pasisakymą galėtų skusti nebent jo garbingo amžiaus motina, kuri tebėra gyva, o ne politikai.

Teisinis vertinimas ir motyvai

Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje nurodyta, kad valstybės politikas viešajame gyvenime vadovaujasi pagarbos žmogui ir valstybei, teisingumo, sąžiningumo, skaidrumo ir viešumo, padorumo, pavyzdingumo, nesavanaudiškumo, nešališkumo bei atsakomybės principais.

Kreipdamiesi į Etikos komisiją Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Laisvės ir teisingumo partijos, Lietuvos socialdemokratų partijos bei Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijų seniūnai prašė įvertinti ar Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila, 2022 m. sausio 28 d. vykusio Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio metu pasisakydamas žodžiais „Man labai gėda dėl jūsų, jūs čia mane sveikinate, bet jūs pirma prisiminkite, kokius žingsnius dedate, kad mane sumenkinti, pažeminti, todėl jūsų sveikinimas, mere, ir jūsų čia daugumos, jeigu aš jį priimčiau, prilygtų, kad aš tą pačią sekundę nužudau savo motiną, todėl aš nenoriu jūsų jokių sveikinimų, jokių linkėjimų, jūs juos visus sau pasilikite“, nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 5 punkte numatyto padorumo bei 6 punkte numatyto pavyzdingumo principų, todėl Etikos komisija turėtų vertinti ar politikas elgėsi deramai pagal einamas pareigas, vengė situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, o taip pat ar politikas deramai elgėsi visuomenėje, laikėsi visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų.

Vertinant Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos elgesį padorumo aspektu, Etikos komisijos nuomone, politiko pasveikinimo gimtadienio proga priėmimo sulyginimo su „savo motinos nužudymu“ išraiška nėra visiškai adekvati 2022 m. sausio 28 d. Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio metu vyravusiai situacijai, nes, kaip pažymėjo ir lietuvių kalbos specialistė, kalbant viešai Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio metu toks Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos kalbėjimo stilius nebuvo tinkamas, tačiau atliekant tyrimą Etikos komisija nenustatė, kad šis pasisakymas būtų susilaukęs kokio nors

atgarsio visuomenėje, būtų kieno nors plačiai aptarinėjamas ar komentuojamas, o tai reiškia, kad Mažeikių rajono savivaldybės reputacijai ir autoritetui nebuvo pakenkta.

Vertinant Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos elgesį pavyzdingumo aspektu, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse nurodyta, kad būtina iširti ar politikas deramai elgėsi visuomenėje, laikėsi visuotinai pripažintamų dorovės, moralės ir etikos normų.

Aiškinantis žodžių dorovė, moralė bei etika reikšmes nustatyta, kad dabartiniame lietuvių kalbos žodyne (<http://lkz.lt>) nurodoma ši žodžio dorovė reikšmė: gyvenimo visuomenėje bei elgesio principai ir normos; visuotinėje lietuvių enciklopedijoje (<http://vle.lt>) nurodoma, kad dorovė, tai dorinės normos, principai, vertinimai, reglamentuojantys žmonių elgesį; dabartiniame lietuvių kalbos žodyne nurodoma ši žodžio moralė reikšmė: dorovė; visuotinėje lietuvių enciklopedijoje nurodoma, kad moralė, tai idealai ar principai, kurie įpareigoja sąmonę priimti sprendimą; dabartiniame lietuvių kalbos žodyne nurodoma ši žodžio etika reikšmė: dorovės mokslas, žmonių elgesio normos; visuotinėje lietuvių enciklopedijoje nurodoma, kad etika, tai filosofijos šaka, tirianti žmogaus elgesio principus, standartus, jų normas gėrio ir blogio aspektu, o elgesys kaip geras vertinamas pagal poelgių du pagrindinius tipus – poelgius, gerus pačius savaime, ir poelgius, vertinamus kaip gerus, todėl, kad jie neprieštaruja dorovės normoms.

Mykolo Romerio universiteto afilijuotasis profesorius Saulius Kanišauskas vadovėlyje Moralės filosofijos pagrindai konstatuoja, kad etimologiniu požiūriu terminai etika, moralė ir dorovė yra giminingi ir siejami su žmonių bendruomenėje susiformavusiais papročiais, tradicijomis, elgesio įpročiais žmogaus asmeninėmis savybėmis, charakteriu, gyvenimiškais nuostatomis, dorybėmis ar ydomis. Jo, kaip mokslininko, pateiktu vertinimu moralė ir dorovė bendrinėje lietuvių kalboje bei kasdiniame gyvenime dabar vartojami kaip sinonimai, tačiau vis dėlto moralė yra tai, kaip savo bei kitų žmonių elgesį regi bei subjektyviai (išgyvenimais, kaltės jausmu, sąžinės graužimu ir pan.) vertina individas (subjektas), t. y. moralinės praktikos vertinimo mastelis yra asmens sąžinė, dorovė yra tai, ką tame pačiame elgesyje regi ir vertina šeima, gentis, tauta, visuomenė, o etika yra moralės bei dorovės filosofinė teorija.

Kadangi iš Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos paaiškinimo Etikos komisijai matyti, jog jis savo kaltės nežvelgia ir sąžinės graužaties nejaučia, jo pasisakymo 2022 m. sausio 28 d. Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdyje atitiktis Lietuvos Respublikos politikų elgesio kodekse numatyto pavyzdingumo principui vertintinas dorovės aspektu.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad žmogus turi teisę turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti.

Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnyje numatyta, kad kiekvienas turi teisę laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 22 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad draudžiama tarybos narį persekioti už balsavimą ar pareikštą nuomonę savivaldybės tarybos ar jos komitetų posėdžiuose.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat yra pasisakęs, kad vykstant diskusijai viešojo intereso klausimu, leistinos politikų ir kitų visuomenės veikėjų kritikos ribos yra platesnės negu privačių asmenų, tačiau turi būti įvertinti ir atskirti faktiniai teiginiai nuo vertinamųjų.

Vertinant Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos pasisakymą 2022 m. sausio 28 d. vykusio Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio metu, Etikos komisija sutinka su Partijų pranešime pateikiama nuostata, kad Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario pasisakymas nėra įžeidžiantis kitą Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narį, valstybės tarnautoją ar gyventoją, dėl ko negali būti pripažįstamas dorovės normų pažeidimu, nebent skundą paduotų politiko motina, kurią pasisakymas liečia tiesiogiai, tačiau tokio asmens skundas negautas. Nors pripažintina, kad Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nario Virginijaus Sungailos pasisakymas nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse numatyto pavyzdingumo principo, Etikos komisija konstatuoja, kad politikai tokių viešų netinkamo stiliaus pasisakymų turėtų atsakyti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 9 straipsnio 1 dalies 1, 4 punktais, 3 dalimi, 10 straipsnio 1 dalimi, Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos nuostatų, patvirtintų Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T1-196 „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos nuostatų patvirtinimo“, 38.1, 38.3 papunkčiais, 40, 42, 44-46 punktais, Etikos komisija,

n u s p r e n d ė:

1. Pripažinti, kad Mažeikių rajono savivaldybės tarybos narys Virginijus Sungaila, 2022 m. sausio 28 d. vykusio Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdžio metu, atsakydamas į Mažeikių rajono savivaldybės mero Vidmanto Macevičiaus sveikinimą gimtadienio proga, pasisakydamas žodžiais „Man labai gėda dėl jūsų, jūs čia mane sveikinate, bet jūs pirma prisiminkite, kokius žingsnius dedate, kad mane sumenkinti, pažeminti, todėl jūsų sveikinimas, mere, ir jūsų čia daugumos, jeigu aš jį priimčiau, prilygtų, kad aš tą pačią sekundę nužudau savo motiną, todėl aš nenoriu jūsų jokių sveikinimų, jokių linkėjimų, jūs juos visus sau pasilikite“, nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 5 punkte numatyto valstybės politikų elgesio padarumo principo bei 4 straipsnio 6 punkte numatyto valstybės politikų elgesio pavyzdingumo principo.
2. Rekomenduoti Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nariui Virginijui Sungailai viešuose pasisakymuose nevertoti individualaus meninio kalbėjimo stiliaus.
3. Sprendimo kopiją išsiųsti Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Laisvės ir teisingumo partijos, Lietuvos socialdemokratų partijos bei Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijų seniūnams, Mažeikių rajono savivaldybės tarybos nariui Virginijui Sungailai bei Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.
4. Sprendimą paskelbti Mažeikių rajono savivaldybės interneto svetainėje.
5. Sprendimas gali būti skundžiamas Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo valstybės politikui, dėl kurio yra priimtas sprendimas, dienos.

Komisijos pirmininkė

Ona Kelpšienė